

Nyt projekt vil styrke den demokratiske samtale

Demokratiet i Danmark er blevet metaltræt. Tilliden mellem befolkningen og politikerne halter. Derfor har Tænketanken Mandag Morgen taget initiativ til et projekt, der skal forny borgernes muligheder for at deltage i de demokratiske processer. Projektet hedder VoresStemmer, og visionen er at skabe et mere levende, nærværende og eksperimenterende demokrati og en styrket demokratisk samtale til gavn for borgerne, politikerne og for samfundet. Projektet er støttet af A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal og gennemføres dels på lokalt plan med tre udvalgte kommuner og dels på nationalt plan.

Behov for at styrke den demokratiske samtale

Tilliden til politikerne i Danmark er historisk lav. Som det er tilfældet i mange lande omkring os, så har borgere mistet noget af troen på, at politikerne har svaret på samfundets udfordringer. De efterlyser mere åbenhed i de politiske beslutningsprocesser og mere handlekraft. Samtidig er befolkningernes opbakning til den demokratiske styreform faldende på tværs af den vestlige verden - særligt i de yngre generationer.

Selvom Danmark på mange måder fortsat kan bryste sig af et stærkt demokrati med en høj valgdeltagelse, er den dalende tillid til politikerne og partierne en udvikling, der bør tages alvorligt. Derfor er Tænketanken Mandag Morgen og tre danske kommuner gået sammen om et projekt, der skal forny den demokratiske samtale på lokalt plan og sætte udviklingen af vores lokale demokrati på dagsordenen. Der arbejdes desuden på at etablere et nationalt demokratiprojekt, når de tre lokale projekter er gennemført.

Visionen er at nytænke dialogen mellem politikere og borgere, så opbakningen til demokratiet og landets beslutningstagere kan genvindes.

"Demokratiet bliver kun så stærkt og velfungerende, som vi selv gør det til, og festtaler er ikke længere nok til at udvikle den demokratiske styreform i vores nye verden, hvor globaliseringen, den teknologiske udvikling og den grænseoverskridende kultur- og markedspåvirkning forandrer vores liv og levevilkår dramatisk", siger Mandag Morgens chefredaktør og direktør Lisbeth Knudsen. *"Vores demokrati er gammelt og smukt, men vi kan ikke holde det friskt og anvendeligt ved at passe på det som en museums-genstand. Vi må udvikle det og bruge det til at finde de rigtige svar på det 21. århundredes nye problemstillinger",* tilføjer hun.

Borgere udvikler politik sammen

I VoresStemmer vil vi afprøve en række nye demokratiske deltagelses- og samtaleformer, der har til formål at fremme den demokratiske samtale og styrke dialogen mellem borgere og politikere.

Der vil bl.a. blive afholdt storskala borgermøder i tre danske kommuner: Assens, Varde og Roskilde, hvor et repræsentativt udsnit af kommunens borgere mødes og diskuterer politik på deres egne præmisser. Det er borgerne selv, der sætter dagsordenen og udvikler konkrete løsninger og forslag til politikerne. Efter borgermødet arbejder en mindre gruppe videre med de forslag, der bliver udviklet, og præsenterer dem for byrådet og andre interessenter fra lokalområdet.

Ambitionen er at styrke den demokratiske samtale på tværs og gøre det lokale demokrati relevant og meningsfyldt at deltage i – også for borgere, som normalt ikke er aktive i lokalpolitik.

"Varde Kommune er med i projektet VoresStemmer, fordi vi er interesserede i at forny den måde, vi inddrager borgerne på i forbindelse med udviklingen af vores kommune. Samtidig vil vi gerne være med til at sætte fokus på, at der er behov for at udvikle lokaldemokratiet, så det bliver ved med at være relevant for alle. På den lange bane kan det være med til at styrke båndet mellem borgere og byråd. Det, tror vi på, kan få nogle helt anderledes forslag og ideer til ny politik på banen."

- Erik Buhl, borgmester, Varde Kommune

"Vi var ikke i tvivl om, at Assens Kommune skulle deltage i projektet. Vi ser rigtig gode muligheder for både at kunne høste input og samtidig bidrage med inspiration og erfaringer til VoresStemmers målsætninger. For os som politikere er det vigtigt, at vi hele tiden er opmærksomme på, at borgerne føler sig både hørt, set og involveret i den politiske proces. Lokaldemokratiet er en af hjørnestenene i den sammenhængskraft, som vi

ønsker skal kendetegne vores kommune.”

- Søren Steen Andersen, borgmester, Assens Kommune

”VoresStemmer er endnu en måde for Roskilde Kommune at sikre input, der kommer fra mennesker uden for rådhusets mure. Borgerne derude er specialister på deres områder, og med deres input kan vi gøre det endnu bedre. Når vi inddrager borgerne, handler det om at opbygge stærke fællesskaber, som giver mening for borgerne. Det handler om at skabe løsninger sammen med borgerne i stedet for at tænke løsninger for borgerne. Vi skal turde lytte til hvilke værdier, der er vigtigst for borgerne selv og for fællesskabet.”

- Joy Mogensen, borgmester, Roskilde Kommune

Startskuddet går i Allinge

Projektet bliver skudt i gang på Folkemødet 2018, hvor vi starter samtalen om, hvordan vi udvikler demokratiet. Det gør vi ved at invitere til dialog og sætte demokratiet på dagsordenen ved Grønbechs Hotel torsdag og fredag. Her kan de forbipasserende give deres bud på demokratiets tilstand og møde kræfterne bag projektet – samt en række af VoresStemmers demokratiambassadører, der aktivt arbejder for, at flere borgere får en stemme i politikudviklingen.

”I en tid hvor både bund og top, minoriteter og elite tager mange hug fra populismens tunge hammer er det vigtigere end nogensinde, at vi alle gør vores for at møde hinanden i øjenhøjde. For godt nok er det danske demokrati relativt velfungerende. Men førertrøjen forpligter. Og faktisk er udviklingen på en række parametre gået i den gale retning. Derfor skal vi turde at tænke og teste nye demokratiske tiltag.”

- Silas Harrebye, lektor, RUC, og demokratiambassadør i VoresStemmer

”Der er en tendens i tiden til at betragte demokrati og politik som det, der foregår på Christiansborg. Men i det folkelige fællesskab ligger der et ansvar, ingen af os kan løbe fra. Vi er henvist til hinanden, som Hal Koch sagde. Der er ikke nogen andre, der kan eller skal løfte ansvaret for os.”

- Lea Korsgaard, ansvarshavende chefredaktør, Zetland, og demokratiambassadør i VoresStemmer

”I en tid med nok at frygte, hvor fremtiden synes usikker, hvor udfordringerne er komplekse og løsningerne få, får apatien let overtaget. Vores demokrati er for dyrebart til at vi må tage det for givet. Hver enkelt af os må mønstre mod på og tiltro til at vi kan sætte aftryk på fremtiden, og på den verden der rækker ud over det helt nære, ellers kan vi ikke længere udgøre det folk, som er det frie folkestyres forudsætning”.

- Lisbeth Trinskjær, formand, Folkehøjskolernes Forening, og demokratiambassadør i VoresStemmer

Kontakt: Hvis du er interesseret i at høre mere om VoresStemmer, kontakt projektleder Clara Dawe på cda@mm.dk eller 2421 8595.

Læs mere: Læs mere om VoresStemmer på www.voresstemmer.mm.dk.

Mød os: På Folkemødet bag Grønbechs Hotel og overfor Gæstgiveren torsdag d. 14. juni kl. 14-18 og fredag d. 15. juni kl. 12-18.

Kort fortalt: Aktiviteter i VoresStemmer

I VoresStemmer vil vi afprøve forskellige demokratiske deltagelsesformer og iværksætte dagsordenssættende aktiviteter, der skal sætte udviklingen af vores demokrati til debat. Det indebærer blandt andet:

- Afvikling af tre storskala borgermøder for 300-500 repræsentativt udvalgte borgere i tre danske kommuner. På borgermøderne udvikles politikforslag, som en mindre gruppe borgere efterfølgende arbejder videre med og præsenterer for byrådet.
- Afvikling af en række hyperlokale borgermøder, der arrangeres af borgere fx hjemme hos dem selv, på den lokale skole, bibliotek, forsamlingshus eller sportsforening.
- En digital platform med frit tilgængelige materialer, der giver borgere og kommuner over alt i landet redskaberne til at lave deres egne borgermøder.
- Etablering af et korps af demokratiambassadører, der skal være med til at sætte gang i samtalen om demokratiets tilstand. Korpsset tæller blandt andre Silas Harrebye, Associate Professor ved RUC, Per Stig Møller, fhv. minister, og Lea Korsgaard, ansvarshavende chefredaktør på Zetland.
- Videreudvikling af formatet med henblik på afvikling af et nationalt borgermøde med deltagelse af omkring 1000 repræsentativt udvalgte borgere fra hele landet. Projektet søger yderligere fondsfinansiering til denne fase.

Fakta: En demokratisk udfordring

Sammenlignet med andre lande ligger Danmark fortsat i den absolutte top, når det kommer til valgdeltagelse og flere andre demokratiske sundhedstegn. Men der er flere tendenser og udviklinger, som giver anledning til bekymring på demokratiets vegne:

- Tilliden til politikerne er historisk lav.
- Borgerne har ikke tillid til, at politikerne er i stand til at finde de nødvendige løsninger på samfundets udfordringer, og politikerne opfattes som utroværdige.
- Antallet af danskere, der er medlem af et politisk parti, er faldet markant: I dag deltager under fem procent af danskerne i politikudviklingen i partierne.
- På tværs af den vestlige verden er befolkningernes opbakning til den demokratiske styreform faldet - særligt i de yngre generationer, valgdeltagelsen er faldende og færre er medlem af et politisk parti. Samtidig er opbakningen til populistiske og anti-establishment bevægelser stigende.

Alt dette skaber et behov for at inddrage flere i den demokratiske samtale. Befolkningen skal tilbage i den politiske diskussion og tage del i de politiske beslutninger.

Kilder: The Economist, Democracy Index 2016; Jørgen Goul Andersen og Ditte Shamshiri-Petersen, Fra krisevalg til jordskredsvalg, 2016; Radius Kommunikation, Troværdighedsmåling, 2016; Folketinget.dk; Roberto Stefan Foa og Yascha Mounk, Journal of Democracy, 2017.